

PRZEGLĄD BIBLIOTECZNY

LIBRARY REVIEW

Rocznik 75

2007

zeszyt 3

TREŚĆ

Artykuły

- MAŁGORZATA KORCZYŃSKA-DERKACZ: Państwowy Instytut Książki po 60 latach – stan badań, problemy, pytania 341
- BOŻENA JASKOWSKA, ADAM DUDCZAK: Library 2.0 – rewolucja i przełom, czy kolejny etap rozwoju współczesnego bibliotekarstwa? 354
- IWONA SWOBODA: Rola stowarzyszeń bibliotekarskich w kształtowaniu działalności informacyjnej w zakresie medycyny 366
- IWONA PUGACEWICZ: Kobiety w IFLA 383
- MAŁGORZATA FEDOROWICZ: Projektowanie uniwersalne. Implementacja w obszarze edukacji i bibliotekarstwa szkolnego 399

Doniesienia. Komunikaty

- Bibliotekarze bibliotek akademickich w krajach Unii Europejskiej. Suplement (*Anna Chadaj, Maria Garczyńska, Ewa Szaflarska*) 409

Sprawozdania

- Przenikanie i rozpowszechnianie idei oraz doświadczeń: Zagadnienia międzynarodowego bibliotekoznawstwa porównawczego. XIII Międzynarodowa Naukowa i Środowiskowa. Konferencja Instytutu Informacji Naukowej i Bibliotekoznawstwa UJ (Kraków, 4-5.06.2007) (*Remigiusz Sapa*) 413
- Kultura organizacyjna w bibliotece. Konferencja naukowa (Białystok, 4-6 czerwca 2007 r.) (*Halina Brzezińska-Stec*) 416
- Informacja mobilna w nauce i biznesie. II Ogólnopolska Konferencja Instytutu Informacji Naukowej i Studiów Bibliologicznych Uniwersytetu Warszawskiego (Warszawa, 12 czerwca 2007 r.) (*Teresa Święckowska*) 419

Recenzje i przeglądy piśmiennictwa

- Ryszard Nowicki: *Działalność Aleksandra Birkenmajera na rzecz ochrony zbiorów bibliotecznych. Ziemie zachodniej i północnej Polski w latach 1945-1947*. Poznań 2006 (*Barbara Bieńkowska*) 423
- Maria Dembowska. *W kręgu bibliografii, bibliotekarstwa i informacji naukowej. Księga jubileuszowa w 70-lecie pracy zawodowej*. Red. J. Sadowska. Warszawa 2007 (*Bożenna Bojar*) 427
- Jacek Puchalski: *Źródła do historii bibliotek w Polsce w latach 1918-1947*. Warszawa 2007 (*Agnieszka Chamera-Nowak*) 431
- Jan Grzenia: *Komunikacja językowa w Internecie*. Warszawa 2006 (*Ewa Chuchro*) 435
- Ewa Bałtajewska-Miglus, Rainer Berg: *Polnisch Wörterbuch für Bibliotheken. Deutsch-Polnisch. Polnisch-Deutsch* (Wiesbaden 2006) (*Zdzisław Gębołyś*) . 437
- Przegląd piśmiennictwa krajowego (*Barbara Koryś*) 441
- Z lektur zagranicznych (*Jacek Wojciechowski*) 445

Z życia SBP

Uroczystości Jubileuszowe z okazji 90-lecia Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich
i 80-lecia „Przeglądu Bibliotecznego” 452

Z żałobnej karty

Profesor Janusz Dunin-Horkawicz (1931- 2007) (*Hanna Tadeusiewicz*) 455

Kronika (*Zdzisław Gębołyś*) 459

Wydawnictwa otrzymane 469

Wskazówki dla autorów 470

TABLE OF CONTENTS

Articles

MAŁGORZATA KORCZYŃSKA-DERKACZ: Państwowy Instytut Książki (the State Institute of the Book) After 60 Years – Evolution of Research, Problems, Questions	341
BOŻENA JASKOWSKA, ADAM DUDCZAK: Library 2.0 – Revolution and Breakthrough or a Next Stage in the Development of Contemporary Librarianship?	354
IWONA SWOBODA: The Role of Library Associations in Shaping Information Services in the Field of Medicine	366
IWONA PUGACEWICZ: Women in IFLA. <i>Women's Studies</i> in Activities of the Units of the International Federation of Library Associations and Institutions in the Years 1990-2005	383
MAŁGORZATA FEDOROWICZ: Universal Design and its Implementation in the Field of Education and School Librarianship	399

Reports. Messages

Academic librarians in the countries of the European Union. A supplement (<i>Anna Chadaj, Maria Garczyńska, Ewa Szaflarska</i>)	409
---	-----

Reports

Diffusion and dissemination of ideas and experiences: issues of international comparative library science. Thirteenth international conference of the Institute of Information and Library Science of the Jagiellonian University (Kraków, June 4-5, 2007) (<i>Remigiusz Sapa</i>)	413
Organizational culture in libraries. Scientific conference (Białystok, June 4-6, 2007) (<i>Halina Brzezińska-Stec</i>)	416
Mobile information in science and business. Second national conference of the Institute of Information and Book Studies of Warsaw University (Warszawa, June 12, 2007) (<i>Teresa Świąćkowska</i>)	419

Reviews and literature surveys

Ryszard Nowicki: <i>Działalność Aleksandra Birkenmajera na rzecz ochrony zbiorów bibliotecznych. Ziemie zachodniej i północnej Polski w latach 1945-1947</i> (<i>Aleksander Birkenmajer's Activity for the Protection of Library Collections. Western and Northern Poland in the Years 1945-1947</i>). Poznań 2006 (Barbara Bienkowska)	423
<i>Maria Dembowska. W kręgu bibliografii, bibliotekarstwa i informacji naukowej</i> (<i>Maria Dembowska. Bibliography, Librarianship and Scientific Information</i>). Księga jubileuszowa w 70-lecie pracy zawodowej (Essays presented to Maria Dembowska on the 70th anniversary of her professional activity). Red. J. Sadowska. Warszawa 2007 (<i>Bożenna Bojar</i>)	427

Jacek Puchalski: <i>Źródła do historii bibliotek w Polsce w latach 1918-1947 (Sources for the History of Polish Libraries in the Years 1918-1947)</i> . Warszawa 2007 (Agnieszka Chamera-Nowak)	431
Jan Grzenia: <i>Komunikacja językowa w Internecie (Verbal Communication on Internet)</i> . Warszawa 2006 (Ewa Chuchro)	435
Ewa Bagłajewska-Miglus, Rainer Berg: <i>Polnisch Wörterbuch für Bibliotheken. Deutsch-Polnisch. Polnisch-Deutsch</i> . Wiesbaden 2006 (Zdzisław Gębołyś)	437
Polish literature survey (Barbara Koryś)	441
Foreign publications (Jacek Wojciechowski)	445
 News from SBP (Polish Librarians Association)	
Celebrations of the 90th anniversary of SBP and 80th anniversary of „Przegląd Biblioteczny”	452
 Obituaries	
Professor Janusz Dunin-Horkawicz (1931-2007) (Hanna Tadeusiewicz)	455
Chronicle (Zdzisław Gębołyś)	459
Publications received	469
Guidelines for Authors	470

„KULTURA ORGANIZACYJNA W BIBLIOTECE”

**Konferencja naukowa
(Białystok, 4-6 czerwca 2007 r.)**

Problematyka kultury organizacyjnej stała się popularna w latach osiemdziesiątych XX w. W Polsce dopiero zmiany polityczne po 1990 r. pozwoliły na szersze zajęcie się tym tematem. Podejście kulturowe w nauce o zarządzaniu i organizacji doczekało się wielu opracowań w ekonomicznym piśmiennictwie polskim. Natomiast w bibliotekarstwie bardzo rzadko pojawiały się publikacje traktujące całościowo problem kultury organizacyjnej, chociaż zarządzanie

i marketing w bibliotekach pojawia się coraz częściej jako przedmiot dyskusji oraz refleksji naukowej. W 2004 r. ukazało się studium autorstwa Elżbiety B. Zybert¹ jako pierwsze na rynku polskim opisujące kompleksowo kulturę organizacyjną w bibliotece. Publikacja ta stała się inspiracją do zorganizowania konferencji naukowej, która odbyła się w dn. 4-6 czerwca br. w Bibliotece Uniwersyteckiej im. J. Giedroycia w Białymstoku.

Problematyka konferencji objęła w szczególności zagadnienia dotyczące: pojęcia kultury organizacyjnej, funkcji kultury organizacyjnej w bibliotece, rodzajów kultur organizacyjnych, organizacji przestrzeni bibliotecznej jako elementu kultury organizacyjnej, wpływu kultury organizacyjnej na wizerunek biblioteki, roli kultury organizacyjnej w zarządzaniu biblioteką, wpływu kultury organizacyjnej na warunki pracy i satysfakcję zawodową bibliotekarzy.

O trafnym wyborze tematu świadczy fakt, że do udziału w konferencji zgłosiło się ponad stu bibliotekarzy i pracowników naukowych z całej Polski, a piętnaście firm świadczących usługi na rzecz bibliotek umieściło swoje stoiska promocyjne w holu wystawowym nowego gmachu biblioteki.

Zgromadzonych w Auli Audytorijnej gości powitał dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej dr Jerzy Halicki, natomiast uroczystego otwarcia dokonał Jego Magnificencja Rektor Uniwersytetu w Białymstoku prof. dr hab. Jerzy Nikitorowicz, pod którego patronatem honorowym odbyła się konferencja. W uroczystości uczestniczyła również Prorektor ds. Nauki i Współpracy z Zagranicą, prof. dr hab. Halina Parafianowicz.

Program konferencji podzielono na siedem sesji tematycznych. Pierwszego dnia obrad odbyły się dwie sesje, moderowane przez dr. A. Jazdona oraz dr. S. Kubowa, dotyczące teoretycznych problemów kultury organizacyjnej. W wygłoszonych referatach przedstawiono m.in. pojęcie kultury informacyjnej organizacji opartej na wiedzy (dr K. Materska), kulturę organizacyjną jako zasób strategiczny biblioteki (G. Piotrowicz), kwestię wyboru kultury organizacyjnej dla biblioteki akademickiej (D. Wojciński), kulturę organizacyjną w perspektywie prakseologicznej (J. Sobielga), zwrócono uwagę na wizerunek biblioteki akademickiej jako element kultury organizacyjnej (dr B. Zołędowska-Król). Podjęto również temat metodologii badań kultury organizacyjnej (B. Jaskowska). W drugiej sesji zaprezentowano m.in. zagadnienia dotyczące funkcji kultury organizacyjnej w bibliotece (M. Cupa), wartości etycznych w kulturze organizacyjnej (M. Karciarz), przedstawiono kulturę organizacyjną jako niematerialny zasób biblioteki (E. Kierejczuk), mówiono o aspektach prawnych ochrony danych osobowych (A. Koziara) oraz wskazano na zespołową organizację pracy jako wyznacznik nowoczesnej kultury organizacyjnej bibliotek niemieckich (dr Z. Gębołyś).

Referat Zdzisława Gębołyśa wzbudził duże zainteresowanie i ożywił dyskusję wśród uczestników. Menedżerowie bibliotek dość sceptycznie wyrażali się o możliwości zastosowania niemieckich rozwiązań w polskich warunkach. Po zakończeniu obrad uczestnicy udali się najpierw na zwiedzanie miasta z przewodnikiem, a potem na uroczystą kolację.

Drugiego dnia obrad w odbywających się równolegle panelach przeważała tematyka związana z zarządzaniem i miejscem kadry kierowniczej w kulturze organizacyjnej oraz wpływem kultury organizacyjnej na satysfakcję z pracy grup zawodowych zatrudnionych w bibliotekach.

W sesji, której przewodniczyła dyrektor Biblioteki Uniwersyteckiej we Wrocławiu G. Piotrowicz omawiano aspekty zarządzania kulturą organizacyjną (D. Otwinowska, dr M. Wojciechowska), wskazano na rolę liderów i style kierowania oraz ich wpływ na innowacje w zakresie kultury organizacyjnej (J. Kotulska, dr J. Kamińska). Temat zarządzania talentami w bibliotece podjęła H. Andruszko, rolę kultury organizacyjnej w motywowaniu pracowników biblio-

¹ E. B. Zybert: *Kultura organizacyjna w bibliotekach: nowe i stare idee w zarządzaniu*. Warszawa 2004.

teki omówiła A. Sobiech, a G. Meinardi pokazała jak kultura organizacyjna może ułatwiać proces komunikacji z użytkownikiem.

W drugiej sesji panelowej, której przewodniczyła dr K. Materska dominowały kwestie związane z zawodem bibliotekarza. W referatach: P. Marcinkowskiego, M. Świrad, dr H. Hollendra, J. Wojtczak, T. Koniaszewskiej, A. Liszki, M. Kwiatkowskiej, A. Konieczko, J. Przyłuskiej wskazano na różnorodne aspekty mające wpływ na tworzącą się kulturę organizacyjną biblioteki m.in. płęć, satysfakcję z pracy, warunki pracy, sposób zarządzania.

Wiele emocji wzbudziło niezwykle interesujące wystąpienie dr. H. Hollendra nt. *Etnograf w bibliotece*. Referent zwrócił uwagę na wielowarstwowość kultury organizacyjnej oraz na rolę „kultur własnych” wprowadzanych przez każdego z pracowników biblioteki, na tworzenie się relacji formalnych i nieformalnych, mających zdecydowany wpływ na kulturę danej instytucji. Jego zdaniem, podejście etnograficzne w badaniach kultury organizacyjnej może uczynić ją bogatszą, bardziej przystosowaną do potrzeb indywidualnych oraz bardziej produktywną z punktu widzenia celów, jakie ma ona spełniać.

W sesji plenarnej prowadzonej przez dr. H. Hollendra, skupiono się m.in. na zagadnieniach związanych z tworzeniem kultury organizacyjnej biblioteki jako środowiska pracowników wiedzy (dr A. Jazdon) oraz wpływie kultury organizacyjnej na zmiany w bibliotekach akademickich (A. Sokołowska-Gogut, T. Wildhard). Dr S. Kubóg omówił rolę menedżera w tworzeniu klimatu organizacyjnego biblioteki akademickiej, dowodząc, że konsekwencją wysiłków w tym zakresie może być „coś”, co jak poetycko określił sam autor, jest duchem organizacji. Współtworzenie klimatu organizacyjnego przez wszystkich pracowników biblioteki pozwala im na współuczestnictwo również w zarządzaniu. Wystąpienie dr. A. Jazdona dotyczyło pojęcia zarządzania wiedzą. Referent zwrócił w nim uwagę na duże znaczenie – według jego określenia – pracowników wiedzy prezentujących wysoki poziom kompetencji specjalistycznych, wykształcenia i doświadczenia. Szczegółowo nakreślił ich rolę w funkcjonowaniu biblioteki, stawiane im wymogi w zakresie kultury organizacyjnej oraz relacje z kadrą zarządzającą instytucją.

Drugi dzień obrad zakończono w Supraślu, gdzie uczestnicy mieli okazję zwiedzić założony na początku XVI w. klasztor prawosławny i warowną Cerkiew Zwiastowania NMP, muzeum ikon oraz arboretum.

Trzeci dzień konferencji poświęcony został zaprezentowaniu przykładów funkcjonowania i kształtowania kultur organizacyjnych w poszczególnych bibliotekach. W sesji VI – prowadzonej przez A. Sokołowską-Gogut – wizerunek biblioteki w oparciu o kulturę organizacyjną był tematem wystąpienia A. Bogusz, o kulturze organizacyjnej w Bibliotece Jagiellońskiej mówiła dr D. Patkaniowska, wybrane problemy kultury organizacyjnej bibliotek bydgoskich przedstawił dr K. Adamczyk, a referat G. Charytoniuk-Michiej dotyczył kultury organizacyjnej wybranych bibliotek szkolnych miasta Białegostoku.

W ostatniej sesji moderowanej przez B. Kubiak zwrócono szczególną uwagę na wpływ architektury i aranżacji przestrzennej biblioteki na jej kulturę organizacyjną. Mówili o tym w swoich wystąpieniach dr hab. R. Gaziński, M. Różycka, M. Pawłowska, L. Szczygłowska. Sporo kontrowersji, ale i żywiołową dyskusję wzbudził referat M. Pędicha nt. *Biblioteka w wielu wymiarach – budownictwo biblioteczne w kontekście wymiarów kultury G. Hofstede*go.

W czasie trwania konferencji można było zapoznać się z materiałami reklamowymi wystawianymi przez EBSCO, 3M Polska, ABE Marketing, AKME ARCHIVE, ALEPH Polska, Checkpoint, CSA Proquest, Thomson Scientific, ELSEVIR, International Publishing Sernice, Lexis Nexis, Międzynarodowe Centrum Budownictwa, OVID, SUWECO. Z prezentacjami wystąpili m.in.: T. Górecka, L. Czerwieński z EBSCO, E. Kłorek z CSA Oxford, P. Gólkiewicz z ELSEVIR-a, J. Kukawska reprezentująca AKME ARCHIVE, A. Grzegorski z ABE Marketing, R. Dziubecka z ALEPH Polska.

Konferencja „Kultura organizacyjna w bibliotece” przyniosła wymierny plon naukowy, którego namacalnym śladem będzie obszerna księga pokonferencyjna, przekonanie uczestników o konieczności kontynuowania podjętej problematyki i deklarację organizatorów przygotowania – być może już za dwa lata – kolejnego spotkania.

Halina Brzezińska-Stec

Biblioteka Uniwersytecka im. J. Giedroycia w Białymstoku

Tekst wpłynął do redakcji 22 sierpnia 2007 r.